

Erdőtől a fát

Vajda János

A természetet járó ember kötődik a fákhöz, a természetet fotózó is, pedig óhatatlanul képpé is akarja varázsolni a fákkal kapcsolatos vizuális, jobb esetben lelki megéléseit. Bár a növényvilág egységében része az ökoszisztémáknak, megjelenéseiben azonban éles az elhatárolódás. Itt nemcsak a méretekre gondolok, ha-

nem sokkal inkább arra, hogy egész más jellegű látásmódot igényel egy fa és egy virág fotózása. A fa a szikár vagy erőteljes időtállóságot jelképezi, míg a virág inkább a finom, de mulandó, ám örökké megújuló szépséget. Ezeket kell(ene) a képeknek is közvetíteniük, melyik-melyik a maga módján. Sokéves tapasztala- ▶

A kép majdnem ellenfényben, vakító, világos ég háttérrel készült, 28 mm ekvivalens gyújtótávolsággal, földre hasalva és az élőkép funkciót használva, hogy minél alacsonyabbról fényképezhessek a távoli dombvonulatok lehangyása végett. Az expozíciót úgy vezéltem, hogy az ég teljesen kiégjen, a sziluettek viszont süllyenek be. Ezt erős kontrasztbeállítással értem el. A hasonló gyújtótávolsággal, napkeltekor készült égbéppel együtt alakult ki a végső, előre elképzelt látvány.

Kicsit kiforgattam a mondást, de a fotózásra, úgy gondolom, inkább ez a változat a helyesebb, hiszen az eredeti mondás inkább átvitt értelmű, a részletekben elveszve nem lehet meglátni az egészet. Az én változatom meg inkább azt jelenti, hogy a sok fa között elvész(het) az Egy képi jelentősége.

tom, hogy a pályázatokon majdnem azonos számban fordulnak elő virág- és fafotók, az utóbbiak között azonban jóval kevesebb a képileg igazán értékelhető. Ennek az okait igyekszem rövid fejtegetésben – remélhetőleg sikerrel – felfedni.

Amíg a madárfotós joggal mondja: egy madár nem madár, addig bizony a fa akkor lehet igazán kép, ha egyedül töltheti be szerepét hangsúlyos elemként. (Ez nem jelenti azt, hogy párok vagy kisebb csoportok nem felelnek meg ebből a szempontból.)

Itt válik a látszólagosan egyszerű fotográfiai feladat valójában bonyolultabbá, mint sokan gondolnák. Ahhoz, hogy egy kép a fáról szóljon, nem nagyon lehet más hangsúlyos elem a képen. Néha pont nem egy másik fa, pláne nem több. Bár az erdő fák sokaságát jelenti, az is biztos, hogy egy erdőrészlet képe nem feltétlenül a fáról szól. A természet vagy éppen a mi jó voltunkból adódóan a fa csoportos lény. Ezért nem könnyű feladat nemcsak a sokaságból kiemelni a fotóra érdemes egyedet, de még képileg el

is kell valahogy különíteni a többitől. Ebből rögtön adódik az is, hogy nemcsak a fát, hanem az erdőt sem könnyű fotózni, mert itt viszont épp a fenti mondás eredeti változata érvényesül. Vagyis azt lehet mondani, hogy a fotósok többsége általában a fától nem látja az erdőt...

Az erdőn kívül persze könnyebb a dolgunk, hiszen a réteken, mezőkön, termőföldeken sok esetben találkozhatunk magányos fákkal. A nagyobb tér kedvezőbb is képi elképzeléseinkhez, hiszen így a magányosságot is

Lágy harmónia uralja a képet, szinte mesészerű a látvány. A rét egyéb zavaró elemeit jótékonyan takaró köd kellően kiemeli az érdekes alakzatú fát. A kép misztikumát a párárétegeken áttörő nap teremti meg.

Jókor, jó helyen. Ez az egyik legfontosabb fotós alaptétel. Köd, zúzvara, misztikus, párán átsejltő fény, ritkás bükkerdő. Igazán csak észre kellett venni, és időt hagyni, hogy kifújhassam magam az Írott-kőre kapaszkodtomban. A szép erdő, az időjárási jelenség és az évszak együttes képalkotó tényezője kifejezően érzékelteti a téli erdő csendjét.

A kora tavasszal, lemenő nap fényében, teleobjektívvel készült kép érdekességét a foltszerű, vörös fények alatt hidegen kéklő víz ellentéte adja meg. A zavaró háttér a nagy fény-árnyék különbségből adódó alulexponáltság miatt vált egyenletesen sötétté, ami jól kiemeli a fények játékát. A hatást a WIND (szél) effekt használatával fokoztam.

könnyebb érzékeltetni. Azonban ez a lehetőség sem mindig adott. A legnagyobb térben is lehetnek olyan zavaró körülmények, amelyek megtörhetik a kép harmóniáját. Dombos, hegyes vidéken lévő nagyobb nyílt területen általában magasabban van a horizont a fa helyzetéhez képest. Annál viszont nincs zavaróbb, amikor a kép központi témáját valahol metszi a távolabbi horizont. Ezt – amennyire lehet – el kell tüntetnünk, illetve a legalacsonyabbra kell helyezni. Nagylátószögű

objektívvel a fa közeléből, a föld szintjéről vagy földközélebről, felfelé irányított géppel kell fényképeznünk. Viszonylag magasabb távoli tájvonulatok esetében főtízhatunk messzebről teleobjektívvel, úgy szabályozva a kép kivágást, hogy a távoli elemek teteje alatt ér véget a kép felső része. Ha az adott kép kivágásnál ez nem valósulna meg, az utómunka során 16:9 vagy erősebb nyújtású oldalarányba vágással érhetjük el a kívánt látványt. Hegyvidéken, a gerinceken álló magányos fák

kal egyszerűbb a dolgunk, hiszen a gerincek alól felfelé irányított géppel könnyen leghagyhatók a távolabbi zavaró elemek hasalás és egyéb kényelmetlenségek nélkül. Sík terepeken a kőd jótékonykodásának köszönhetően ragadhatunk ki egy-egy szép fát a zavaró környezetből. A finom, misztikus hangulattal minden esetben érdekes képi kontrasztot eredményez a fák markáns alakzata.

Mint minden más képnél, ezeknél is nagy jelentősége van az

adott napszak vagy időjárás fényének. Tulajdonképpen van egy – általában – nagyon a kép alján lévő, jobbára jellegtelen, csupán a fa „alátámasztását” szolgáló horizontunk és a képet többé-kevésbé kitöltő főtémánk. Ebből következik, hogy a háttérnek döntő szerepe van a képen. Ha ez az ég, akkor szerencsés, ha rajzos, szép, vagy valami érdekes felhőzetel van teli. Ha zárt a háttér, akkor mindenképpen az a megfelelő, amelyiktől a képet majdnem

A lakótelep parkjában álló fa az alulnézeti helyzet miatt érdekesen magasodik a panelek fölé. Bár ezek sora keresztezi a fa törzsét, de a fűrészfogszerű forma miatt ez itt indokolt is lehet.

teljesen kitöltő fa (fák) élesen elkülönül(nek), esetleg idomulnak egymáshoz, vagy valamiféle képi párhuzam vonható közöttük, akár csak hangulatban, illetve belső tartományban. Borult, jellegtelen ég vagy kőd esetén érdemes fekete-fehér, grafikus hatású képeket készítenünk. Már a felvételkor állítsunk erős kontrasztot, és az utómunkában is törekedjünk a drasztikus kontrasztos eljárásokra. Ezek sokszor önmagukban is hatásosak lehetnek, de alkalmasak arra is, hogy speciális montázstechnikákkal egészen különleges vagy drámai hatású kép születhessen. Ha sikerül az alapképet közel a két szélső tónusra redukálnunk, akkor a fölé másolt rétegben lévő háttérünkre csupán a DARKEN (sötétebb) vagy DARKEN COLOR (sötétebb szín) rétegstílust kell beállítanunk. A réteg csak az annál világosabb felületeken fog látszódni. Tulajdonképpen az analóg korszak „szendvicsdiáját” modellezzük így.

Itt jegyzem meg, hogy véleményem szerint a természetfotó is az a műfaj, ahol szabadjára engedhetjük a digitális képfeldolgozás inspirálta fantáziánkat. A valóságtól való elrugaszkodás nem a természet meghamisítását jelenti, hanem az önkifejezésnek egy változatát. Csupán annyi lesz a ▶

A kora tavaszi, ritkás bükkerdő egyik fáját az erős nagylátószögű (17 mm) objektívvel egészen közelről fotózva lehetett kiemelni a sokaságból. Az átlós árnyékok végigvezetnek a képen, a kép bal szélére kihelyezett fa, mintegy betessékel bennünket a mögötte lévő térbe.

FOTO MOZAIK • 2012 június

következmény, hogy a végeredmény onnantól kezdve már nem természetfotónak minősül, de attól (vagy épp attól!) még kép marad(hat).

Magányos vagy elkülöníthető fákkal a városokban is találkozhatunk, és nem feltétlenül csak a parkokban, ligetekben. Lehetőségeink és a technikai igények jobbra ugyanazok, mint a természetben. Ilyenkor érdemes éreztetni, hogy városi környezetben vagyunk, hiszen ez érdekes képi kontrasztot (is) eredményezhet.

Végezetül az erdőt is vegyük górcső alá, hiszen a fa sokak szá-

A 300 mm-nek megfelelő gyújtótávolsággal elég nagy távolságból lehetett fényképezni ahhoz, hogy a fapárt zárt háttér előtt lehessen ábrázolni. A zöldek külféle tónusai teremtik meg a harmóniát. A kis virágzó bokorral együtt akár egy családra is aszociálhatunk: szülőktől eltávolodtan, önfeledten játszó gyerekek?

mára jelenti elsődlegesen ezt. Itt nem a fa, hanem a fák válnak fontossá. A környezet és sokaságuk hangulata, amit befolyásolhatnak – ugyanúgy, mint minden más fotót – a napszakok, az időjárás és az évszakok fényei. Az erdő fényképezésében éppen az a fő probléma, hogy túl sok benne a fa, sokszor zavaró a kusza aljnövényzet, vagy az innen-onnan amonnan belógó, néha életlen ágak, bármik. „A kevesebb néha több” elve itt hatványozottan érvényesül, ahogy Egry József találoán megfogalmazta: „Sokat kell elvenni egy képből ahhoz, hogy ne maradjon üres.” Az erdő fotózásakor is nagyon fontos ez a szempont, hiszen csak a letisztultságra való törekvéssel valósulhatnak meg képi elképzeléseink. Ez a terület nem az akcióra van kihegyezve (általában). Van időnk átgondolni, mit lehet, és ebből mit szeretnénk. A téma nem szalad el, sietségre, illetve kapkodásra csak a változó fényviszonyok adhatnak okot, esetleg

a kirándulótárs, illetve a csoport türelmetlensége. A turistafotók zöme éppen ez utóbbi miatt lehet felületes. A cél az erdő vadsága vagy éppen szépsége mellett saját benyomásainkat is belefényképezni a képbe. Ha ilyen nincs, akár a körülmények, akár a személyes intuíció hiánya miatt, akkor csak egy tucatkép lehet a végeredmény.

Régi alapigazság: fontosabb megtanulni azt, mikor nem kell fényképezni, mint azt, hogy mikor kell. Az analóg előélet – többek között – ezért szerencsés a digitális fotózás tekintetében. A film használata – a takarékoság miatt – megtanítja az embert az expozíció előtti átgondolásra. Mivel hajlamosak vagyunk az elfogultságra a saját produktumainkat illetően, jobb, ha valami meg sem születik, mert az biztos, hogy nem kerülhet ki a plénum elé. Az önmagunkkal és a témáinkkal szembeni kritikus hozzáállás a legjelentősebb lépés a tudatos fényképezés irányába. ◀

Danubia 500 mm F8 teleobjektív

www.fotopiac.hu
(1) 4111-111 / 5

A német Foto magazin négy csillagos minősítése (sehr gut – azaz nagyon jó) garancia arra, hogy a teleobjektív tényleg jó minőségű. A nagy gyújtótávolság APS méretű digitális érzékelők esetében 750–800 mm! Bármilyen analóg vagy digitális tükörreflexes fényképezőgéppel használható, T2-es adapter segítségével csatlakoztatható.

Adapterrel! 30 990 Ft

SONY

Szerződött márkaszerviz **Canon**

Analóg és digitális fényképezőgépek, analóg és digitális videokamerák javítása harmincéves szakmai gyakorlattal és tapasztalattal.

A javítások gyári alkatrészekkel, gyári utasítás szerint, folyamatos gyári ellenőrzés mellett folynak.

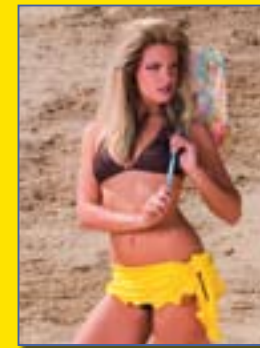
Ne szégyellje, ha csalódott egy másik szervizben! Keressen meg minket! Ha lehetséges, segítünk megoldani a problémáját.

HIRELTECH KFT.

Az EMT holding országos szervizhálózat alapító tagja

1082 Budapest, Üllői ut 82., üzletek háza
1091 Budapest, Mihálkovics u. 18.
Telefon: 324-8652, 215-1965, fax: 215-1965
Nyitva tartás: hétfőtől csütörtökig 9–12.30-ig és 13.30–17-ig; pénteken 9–13-ig

FOTÓS KÉPZÉS 100 ÓRÁBAN, 50 ÓRA GYAKORLATTAL
REKLÁM • TÁRGY • GLAMOUR • RENDEZVÉNY • TÁJ • MAKRO • SPORT • RIPIORT • PORTRÉ

WWW.FOTOSULI.HU

06-70/509-6419

BEIRATKOZÁS FOLYAMATOSAN • KEDVEZMÉNY JÚLIUS 22-IG!
KEZDÉS: 2012. SZEPTEMBER 10-11.

VIZSGABIZONYÍTVÁNY MEGSZERZÉSÉVEL
SZAKMAI KÉPZÉSNEK MINŐSÜL

